

СЕКЦІЯ 17

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, РЕФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗС УКРАЇНИ

Керівник секції: д.ф.н. доцент М.П. Требін
Секретар секції: к.ф.н. доцент В.П. Коломійцев

15.02.2006 р.: 14.30 – 17.30

д.ф.н. М.П. Требін

АРМІЯ ТА СУСПІЛЬСТВО: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Доповідь присвячено дослідженню армії в суспільстві, що трансформується. Запропоновано соціально-філософську концепцію місця та ролі армії в суспільстві в умовах трансформації, в якій на основі аналізу взаємозв'язків армії та суспільства в економічній, соціальній, політичній та духовній сферах життєдіяльності розкрито специфіку, типологію та форми взаємодії армії та суспільства в сучасних умовах, показано моделі оптимізації взаємодії армії та суспільства у пострадянських країнах. Через взаємозв'язок ретроспективного, діагностичного і прогностичного підходів розглянуто специфіку взаємодії армії та суспільства в умовах трансформаційних процесів, проведено багаторівневий аналіз кожної зі сфер життєдіяльності сучасного суспільства, виявлено загальні й часткові критерії, які дозволяють провести демаркацію між армією і суспільством, уточнено місце та роль армії в умовах трансформаційних процесів. Запропоновано економічні, соціальні, політичні, духовні і власне військові принципи життєдіяльності збройних сил. Здійснено апроксимацію характеру розвитку сучасної збройної боротьби на оборонну політику держави в сфері економіки. Обґрунтовано, що детермінантою військово-економічної політики держави є стан і удосконалення засобів збройної боротьби, яка визначає напрямки проектування, створення і виробництва основних зразків озброєння і військової техніки, що найефективніше вирішуватимуть завдання, які постають перед збройними силами в ході виконання ними своїх функцій. Виділено особливості трансформації пострадянських держав і її вплив на соціальні процеси у збройних силах. З'ясовано сутність глобальних проблем сучасності та їх впливу на життєдіяльність збройних сил. Обґрунтовано головні напрямки оптимізації взаємодії армії та суспільства у перехідних системах.

к.т.н. С.К. Стефанюк

КРАЄЗНАВЧО-ІСТОРИЧНІ, ОСВІТНЬО-ВИХОВНІ АСПЕКТИ КОЗАЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ В СЬОГОДЕННІ

У сьогоднішньому світі є багато можливостей, щоб зірватися в безодню зла та пороків. Козацька культура, зокрема її практичні можливості застосування, фіксує собою водночас і фактор соціальної корекції, і засіб формування правосвідомості, а також здатність спрямувати соціальну енергію людини, через призму аналізу національного ідеалу, до досконалості. Досить широкий перелік питань взаємодії таких розвиваючо-виховних аспектів козацької педагогіки, як: краєзнавчий, історичний, релігійний, народознавчий, правовий, етнографічний, культурологічний, літературно-фольклорний, валеологічний, етичний, соціально-педагогічний у зрізах міжвузівської, освітньо-виховної, соціокультурної та науково-довідкової діяльності є основою для напрацювання нових напрямків творчого переосмислення пам'яток козацтва й удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення процесу адаптації та соціалізації людини у сфері освіти.

Т.П. Правда

ІСТОРИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Наведені матеріали аналізу психологічної літератури з проблеми професійного психологічного відбору. Викладені загальні проблеми сучасного психологічного відбору спеціалістів Збройних Сил. Обґрунтована необхідність психологічного забезпечення професійного психологічного відбору.

д.ф.н. В.І. Абрамов, к.ф.н. М.М. Шевченко

ГЛОБАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ВОЄННА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Досліджується феномен глобалізації у військовій сфері в широкому діапазоні її теоретичних та практичних проявів, а також особливості забезпечення воєнної безпеки України в сучасних умовах. Обґрунтовується теза, що узгодженість формаційної та цивілізаційної складових національних інтересів має служити методологічною засадою ефективності воєнної політики держави.

В.Ж. Богайчук

ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО

У доповіді розглянута історія становлення відносин та досить детально розкрито взаємодія України з НАТО у трьох площинах: перша – багатостороннього форуму для консультацій і співробітництва з політичних питань та питань безпеки

ки, яким є РСАП; друга – спеціалізованого колективного партнерства у сфері оборони, військового співробітництва та операцій щодо підтримання миру – у Програмі “Партнерство заради миру”; третя – безпосередніх відносин – у формі особливого партнерства, регламентованого Хартією Україна – НАТО. У доповіді виділені пріоритетні напрями військової співпраці України з НАТО. Доведено, що посилення розвитку взаємодії України з Північноатлантичним альянсом є ефективним джерелом підвищення рівня національної безпеки.

к.т.н. О.В. Карпенко, к.т.н. О.О. Окунєв, О.О. Савченко

ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН КУРСАНТАМ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Інтеграція України до Європейського освітнього простору передбачає високий рівень знання англійської мови професорсько-викладацьким складом і курсантами вищих військових навчальних закладів. Результати проведення експерименту серед курсантів третього курсу, які засвоїли базовий курс англійської мови та вивчають курс «English for special purposes», свідчать про відповідність сучасного стану їх підготовки вимогам щодо засвоєння ними навчального матеріалу професійно-орієнтованих дисциплін англійською мовою. Курсантів забезпечили науково-методичними матеріалами, розробленими спеціально для проведення експерименту. Розроблений модуль за темою «Зворотний зв'язок у підсилювачах сигналів» навчальної дисципліни «Аналогові електронні пристрої» та проведення відкритих занять (двох лекцій, практичних та лабораторних занять) англійською мовою з курсантами 331, 332 навчальних груп засвідчили ефективність цієї методики.

к.ф.н. Л.О. Гончаренко

ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПОБУДОВИ УСПІШНОЇ КАР'ЄРИ

Можливість зробити успішну кар'єру сьогодні пов'язується із життям у відкритому суспільстві, що надає людям рівні права піднятися з нижчих соціальних шарів до найвищих. Велич держави та всебічний розвиток життя суспільства знаходиться в щільній залежності від потреб кожної людини у побудові успішної кар'єри. Рушійною силою успішної кар'єри завжди було природне прагнення людини до самовиявлення та самоствердження, тобто самоактуалізації. Досягнення цієї мети передбачає задоволення цілої низки потреб. Найвідомішою теорією ієрархії потреб є теорія А. Маслоу, у якій послідовність мотивів відповідає порядку виникнення потреб в онтогенезі. На жаль, при побудові кар'єри лівова частка мотиваційної сфери лежить у площині первинних потреб, без задоволення яких неможливо просуватись до вершини піраміди. Ось чому досягнення висот кар'єри часто примушує людину частково жертву-

вати деякими проміжними щабелями в ієрархії потреб. Тут людина виступає як творець своєї кар'єри задля досягнення свободи діяльності.

А.М. Деменко

ОЗНАКИ ТЕРОРИЗМУ

Сучасні дослідження тероризму (В. Антипенко, О. Бардін, В. Ліпкан, М. Требін та ін.) дозволяють окреслити його найважливіші ознаки. Серед них такі: тероризм є однією з форм організованого насильства; при тероризмі здійснюється примус більш широкої соціальної групи, ніж безпосередні жертви насильства; формування цілей у більшості випадків не пов'язане з конкретними проявами насильства, тобто між жертвами та метою, на яку спрямовують свої дії терористи, немає прямого зв'язку; тактична мета тероризму полягає в тому, щоб звернути увагу на проблему, стратегічна – досягти певних соціальних змін (свобода, незалежність, звільнення з виправно-трудових установ певного контингенту осіб, революція тощо); акти тероризму самі по собі становлять традиційні форми загальнокримінальних діянь; тероризм паралізує протидію з боку громадськості; знаряддям впливу є психологічний шок, який породжується усвідомленням того, що будь-хто може стати жертвою незалежно від того, до якого прошарку суспільства він належить; розрахунок робиться на ефект раптовості, неочікуваності та несподіваності тощо.

к.ф.н. О.П. Дзьобань

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Провідне місце в системі суб'єктів забезпечення національної безпеки належить воєнній організації держави (ВОД), яка в ролі загального суб'єкта забезпечення національної безпеки виступає як складова політичної організації суспільства і як соціально-політична організація, що функціонує у суспільстві й залучається ним для вирішення завдань у сфері безпеки. Суб'єктами забезпечення національної безпеки виступає не тільки ВОД у цілому, але й різноманітні організації, які забезпечують її розвиток і функціонування як соціально-політичної організації, різноманітних сфер безпеки, їх галузей і елементів, а також складових цих галузей. Такими суб'єктами в межах ВОД виступають органи управління, військові навчальні та військово-наукові заклади й аналогічні заклади інших силових структур, інші державні установи та заклади, колективи й об'єднання. Окреме місце серед суб'єктів забезпечення національної безпеки належить інформаційним структурам, одним з функціональних призначень яких є висвітлення, безпосередня участь в організації та здійсненні цієї діяльності.

к.ф.н. Е.А. Кальницький

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ БОРОТЬБИ З МІЖНАРОДНИМ ТЕРОРИЗМОМ

Проблема боротьби з міжнародним тероризмом сьогодні є однією з найактуальніших у загальному контексті проблем національної безпеки. Запропоноване власне бачення шляхів протидії цьому соціальному феномену: зменшення соціальної бази тероризму й екстремізму, розшарування і знесення їх політичної і моральної основи, формування суспільної ізоляції носіїв терористичної ідеології; активна позиція громадянських інститутів суспільства; консолідація різних громадських течій для підтримки глобальної стратегії протидії тероризму й екстремізму, створення багатофункціональної системи антитерористичних дій. Створення в Україні ефективної системи протидії тероризму та екстремізму стане істотним внеском у світову безпеку, при цьому образ України ХХІ століття в очах міжнародного співтовариства закріпиться як образ цивілізованої демократичної держави, що дійсно відповідає національним інтересам українського народу.

к.ф.н. П.В. Квіткін

ДУХОВНА БЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА

Складовою загальної системи національної безпеки є безпека у духовній сфері. Актуальність забезпечення безпеки у духовній сфері у сучасних умовах буття українського суспільства обумовлена активізацією процесів глобалізації і їх впливом на усі сфери суспільної життєдіяльності, процесами соціальної трансформації українського суспільства і неоднозначністю їх відображення у суспільній свідомості, геополітичним положенням України і прагненням інших країн світу залучити її до сфери своїх стратегічних інтересів та ін. Духовна безпека суспільства – це такий стан процесів духовної життєдіяльності суспільства, який забезпечує стабільне функціонування і розвиток суспільства, створює духовні передумови для забезпечення суверенітету і незалежності держави, безпеки суспільства та особистості від зовнішніх і внутрішніх загроз. До складових духовної безпеки суспільства належать: безпека у науковій сфері, безпека у сфері ідеологічного та суспільно-психологічного життя, безпека у сфері художньо-естетичного життя, безпека у сфері релігійного життя, безпека у сфері освіти та виховання. Об'єкти духовної безпеки суспільства – духовно-теоретична і духовно-практична діяльність, система духовних цінностей суспільства.

к.ф.н. В.А. Коломійцев

ДО ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ БОРОТЬБИ З ПОЛІТИЧНИМ ТЕРОРИЗМОМ

Аналіз підходів сучасних парадигм політичного тероризму, численних наукових праць його провідних дослідників як в Україні, так і за її межами дозволяє стверджувати про відсутність узгоджених позицій щодо сутності, типології, легітимності та карності цього вкрай небезпечного суспільно-політичного явища. Це у свою чергу обумовлює існування подвійних стандартів у підходах практичних політиків щодо боротьби з ним. Тому дотепер не існує чіткості як на міжнародному, так і на внутрішньодержавному рівнях науково обґрунтованої та законодавчо узгодженої програми усунення політичного тероризму із суспільного життя світової спільноти. На жаль, боротьба з політичним тероризмом на цей час спрямовується виключно проти найбільш жорстоких форм його прояву здебільшого силовими методами, а практична діяльність щодо обмеження умов його виникнення та поширення продовжує бути досить проблематичною, що негативно впливає на ефективність такої боротьби.

О.Г. Кривоконь

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Сучасний рівень розвитку масовокомунікаційних процесів робить засоби масової інформації реальною соціальною силою. У всіх індустріальних та постіндустріальних суспільствах медіа формує дуже важливі суспільні зв'язки: горизонтальні – між великими соцієнтальними системами (наприклад, економікою та політикою, релігією та наукою) і вертикальні – між макро-, мезо- і мікрорівнями суспільства. Подальші зв'язки можуть бути концептуалізовані в категоріях первинної та вторинної соціалізації. Коли це стосується засобів масової інформації та їх використання, дуже загальний феномен соціалізації набуває вигляду більш специфічної копії у вигляді розповсюдження новин, замовчування небажаної інформації та ін. Медіа обіймає значну частину повсякденного життя людини, і ця частка постійно збільшується. Це дає можливість значних варіацій кількісного та якісного характеру. Ці варіації залежать від структурних, статусних та індивідуальних характеристик, які постійно змінюються – від типу суспільства і до соціальних ознак особи.

І.В. Дятлова

ІНФОСФЕРА – ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ВОЇНА

Проаналізувавши методологічні основи формування особистості воїна-професіонала в інформаційному соціумі, можна зробити висновок, що голов-

ною особливістю інформації як частки інфосфери є не її технічні властивості, а особливості соціокультурного функціонування. Інформаційне середовище має розглядатися як один з істотних чинників складного процесу соціальної детермінації поведінки й формування особистості, її самосвідомості, мотиваційно-спонукального процесу; умова різноманітного взаємовпливу і взаєморозуміння людей. Отже, саме тому при дослідженні впливу інформаційного середовища потрібно зосереджувати увагу не тільки на технічному боці проблеми, а в першу чергу – на духовному аспекті розвитку особистості.

16.02.2006 р.: 10.00 – 13.00

О.О. Савченко

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СЬОГОДЕННЯ: ЕЛЕВАНТНІСТЬ УСВІДОМЛЕННЯ

У статті дано осмислення сучасних тенденцій процесу трансформації ціннісних орієнтирів у контексті такого соціально-культурного процесу, як інформатизація. Під впливом інформатизації створюється єдине майже тотожне навколишнє оточення у нематеріальній сфері суспільства, і, як наслідок, на сучасному етапі ми можемо спостерігати виникнення спільних поглядів та цінностей у представників різних країн та культур. Беручи до уваги тій факт, що молодь засвоює поведінкові стереотипи та переймає систему цінностей від суспільства, в якому вона знаходиться (процес соціалізації особистості), можна припустити, що ціннісні орієнтири сучасного покоління у різних країнах світу більш порівнянні, ніж попередніх поколінь. У статті представлено результати емпіричної перевірки даної гіпотези.

к.ф.н. В.Г. Лазаренко

ДО ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Останнім часом жваво обговорюється проблема підготовки фахівців для Збройних Сил України за рахунок студентів цивільних вузів, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр". Ця проблема розглядалась у вищих військових навчальних закладах Рaketних Військ Стратегічного Призначення у восьмидесятих роках минулого століття. Досвід мав позитивні оцінки. Але, на думку автора, в сучасних умовах реформування Збройних Сил України, передчасно запроваджувати цей досвід тому, що серед студентів має місце досить серйозна зміна ціннісних мотивацій стосовно військової служби, що може негативно вплинути на стан підготовки сучасного захисника Вітчизни, яка у свою чергу негативно позначиться на життєдіяльності Збройних Сил, може стати загрозою національній безпеці держави. Автор зазначає, що підготовка кваліфікованого фахівця сучасних Збройних Сил України на базі

студента-бакалавра може перетворити Збройні Сили України з гаранта політичної стабільності суспільства на дестабілізаційний фактор.

доктор філософії Є.М. Мануйлов

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ УКРАЇНИ

Найбільш ефективним підходом до здійснення виховного процесу у ВНЗ Збройних Сил України є системність. У загальному вигляді система виховної роботи у ВНЗ Збройних Сил України – це комплекс виховних впливів на курсантів, спрямованих на формування в них високих морально-бойових, психологічних та інших якостей, підтримання здорового морально-психологічного стану особового складу. Мета виховної роботи у ВНЗ Збройних Сил України є основою всієї виховної системи. Вона має суспільний характер (соціальне замовлення), відзначається універсальністю і чіткою конкретністю. Тому головною метою виховання майбутніх офіцерів Збройних Сил України є формування його як громадянина, патріота своєї держави, який на основі набуття соціального та військового досвіду, фізичного удосконалення, успадкування духовних надбань українського народу досягає достатнього рівня розвитку політичної, правової, моральної, трудової, художньо-естетичної культури, стає здатним відстоювати національні інтереси України.

В.І. Міщенко

ДУХОВНА КУЛЬТУРА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ЯК СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Метою освітнього процесу у ВВНЗ є не окремі якості, навички та властивості військослужбовця, а його особистість у цілому. Тому увага сучасних дослідників спрямована на духовну культуру військослужбовця, яка є його інтегрованою характеристикою. На жаль, на відмову від духовної культури суспільства, вона тільки починає розроблятися. Автор пропонує її модель, яка включає акмеологічний, креативний та функціональний компоненти. Перший є виразом концепції безперервної освіти та передбачає модулювання власної стратегії розвитку. Формування другого вимагає реалізації стратегії освіти, яка враховує ефективне функціонування правопівкульного мозку та спрямована на формування мотивованої інтелектуальної активності, прагнення до творчості. Окремими напрямками розвитку є врахування чотирьох підсистем останнього компоненту: духовного засвоєння, акцентуалізації та презентації, духовної концентрації на вирішенні проблемних ситуацій дійсності, духовної взаємодії (або спілкування), духовної самоорганізації.

к.е.н. М.О. Науменко

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, РЕФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

В умовах реформування Збройних Сил України здійснюється пошук загальноприйнятої економічної парадигми, відповідно до цього перебудовується економічна модель, яка змушує знаходити засоби на підтримку боєздатності Збройних Сил. Сьогодні вирішення соціально-економічних проблем національної безпеки ґрунтується здебільшого на збалансованому військовому бюджеті. Аналізуючи сутність та зміст військового бюджету, правомірно відзначити, що він виступає основним соціально-фінансовим джерелом забезпечення потреб оборони і національної безпеки держави, а також вартісним інструментом реалізації військово-економічної, військово-соціальної політики держави. У зв'язку з цим органи військового управління, фінансово-економічна служба збройних сил повинні приділяти постійну увагу дотриманню найсуворішого режиму економії військово-бюджетних ресурсів, економічному аналізу та формуванню пропозицій, спрямованих на посилення соціального захисту військовослужбовців.

к.ф.н. О.Ю. Панфілов

ПРОБЛЕМА ВОЄННОЇ СИЛИ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

Історико-філософський аналіз становлення поглядів на воєнну силу держави дозволяє сформулювати такі суттєві висновки. 1. В історії людства воєнна сила держави мислилася як засіб вирішення взаємних суперечностей на власну користь. Це явище об'єктивувалося у вигляді загрози війни, вторгнення, провокації, нападу, агресії, нанесенні ударів тощо. 2. Постійна загроза застосування воєнної сили, розуміння війни як моменту історії, способу вирішення різноманітних міждержавних протиріч примушували держави до створення воєнної могутності, шляхом відокремлення певної кількості сил та засобів із власних ресурсів. 3. У ході історії, політичної та воєнної боротьби вимальовується ще одна суттєва закономірність – від ефективності засобів збройної боротьби, прагнення протидіяти сторін на міжнародній арені використовувати нові, досконалі, ніж у супротивника засоби, і не лише військово-ві, багато в чому залежав і продовжує залежати результат будь-якої війни.

О.В. Прудникова

СУЧАСНА ГЕОСТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ

Однією з найважливіших категорій геополітики є геостратегія – обґрунтований геополітикою напрямок діяльності держави із стратегічного керування геополітичними інтересами. Спираючись на геополітичні концепції, держави

проводять політику анексії територій війсьними або дипломатичними засобами, створення альянсів, установлення сфер впливу, будівництва військових баз, провокують розпад держав. У зв'язку з географічними особливостями простору, геостратегію класифікують як сухопутну, морську, повітряну, космічну. Масштаб геостратегії може бути глобальним, регіональним або локальним (субрегіональним). До сфери геополітичних інтересів України можна віднести: всю територію країни, збереження цілісності якої ставиться як першочергове завдання; територію суміжних держав і особливо ті їх регіони, де компактно проживають українці (близька зона нестабільності); держави, з якими Україна може увійти в союзницькі відносини з метою запобігання зовнішнім загрозам і небезпекам; інші держави, де виявляються (можуть виявитися) національні інтереси.

д.ф.н. М.П. Требін

ІНФОРМАЦІЙНА ЗБРОЯ

Інформаційна зброя – це сукупність засобів, призначених для порушення (копіювання, перекручування або знищення) інформаційних ресурсів на стадії їх створення, обробки, поширення і збереження. Характерними рисами інформаційної зброї можна вважати: асиметрію (завдяки якій окремих елемент може виявитися сильнішим за всю систему); мімікрію (відповідно до якої інформаційна зброя повторює за формою типовий елемент даної системи, але несе при цьому інший зміст); адаптацію (яка дозволяє змінювати середовище відповідно до вимог змісту, що вводиться). Можна виділити два основних об'єкти впливу інформаційної зброї: перший – антропогенний (власне людина, її інтелект і масова свідомість соціуму); другий – техногенний (програмне і власне інформаційне забезпечення; програмно-апаратні і телекомунікаційні засоби, канали зв'язку, що забезпечують циркуляцію інформаційних потоків і інтеграцію систем управління тощо).

к.ф.н. Т.О. Чернишова

УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ ТА ТЕРОР: ДО ПИТАННЯ ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ

На сучасному етапі розвитку людства, в умовах глобальної загрози тероризму, виникає потреба перегляду універсальних цінностей, що вони зазнали остракізму постмодерну. Постмодерністи вважали віру в людство як колективний (універсальний) суб'єкт вже зруйнованою; вимагали рівного прийняття всіх культур і традицій, введення множинності консенсусів. За Ж.-Ф. Лютаром, визнання гетероморфності мовних ігор припускає відторгнення терору, який виходить з їх ізоморфності та намагається їх такими зробити. Але людство на

власному досвіді вже переконалося, що передумовою терору є саме гетероморфність – уявлення про абсолютну несумірність та взаємну непроникність різних культур. Сучасний світ, поділений на малі консенсуси, між якими немає великого консенсусу, приречений на терор. Критична доба має вести не до відміни, а до розширення поняття універсальності, яка являє собою побудову нових, транснаціональних і транскультурних спільностей на основі самокритики розумів і культур, визнання обмеженості кожної з них. Отже, універсальне – це спосіб трансгресії кожної культури.

А.О. Мироненко

ПРОФЕСІЙНА МОВА СЛУХАЧІВ ТА КУРСАНТІВ: ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК

Військова професійна мова – один із комунікативно-функціональних різновидів сучасної української літературної мови, що виконує основні функції мови: епістемічну (відображення дійсності і збереження знань), когнітивну (одержання нових знань), комунікативну (передавання визначеної інформації).

Викладання дисципліни “Українська мова (за професійним спрямуванням)” опирається на ті знання, уміння та навички, які мають слухачі та курсанти як носії національної літературної мови. Відповідно володіння спеціальною професійною мовою є явищем вторинним, а її рівень виявляється всередині соціально-визначеної спільноти – певного військового колективу.

Актуальною проблемою для Збройних Сил України, як і для інших соціальних інститутів, залишається проблема створення україномовного інформаційного простору. Тому формування комунікативних умінь та навичок слухачів та курсантів як носіїв військової професійної мови – першочергове завдання, вирішення якого бачимо у співпраці викладачів усіх навчальних дисциплін та офіцерського складу вищого військового навчального закладу.

к.ф.н. В.Г. Рибалка, к.і.н. В.І. Краєвський

ДУХОВНЕ ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЇ І ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРА

У сучасних умовах, коли світова спільнота переживає духовну кризу, що пов’язана з маргінальними змінами в соціокультурній динаміці суспільства, особливої актуальності для України набуває процес відродження національної культури й української нації. Найадекватнішими засобами самопізнання нації на сучасному етапі стануть: виховання особистості на цінностях української культури, бо тільки ця культура здатна відродити соборність, об’єднати людей не тільки горизонтально – всіх, хто зараз живе, але й вертикально, поєднуючи між собою минулі, сучасні й майбутні покоління, виховуючи почуття національної належності, причетності до духовної спадщини та культури

народу; опанування національною мовою, бо саме в мові найповніше відбиваються особливості світосприйняття народу, його буття, історичний шлях, ментальність і характер. Важливого державного й соціального значення набуває сьогодні проблема підвищення культури особистості, зокрема, моральної в такій державній інституції, якою є Збройні Сили України. Моральна культура офіцера є визначальною характеристикою його духовної сутності, від рівня якої залежить його вміння правильно орієнтуватись у складних ситуаціях, знаходити оптимальні методи освоєння дійсності, самореалізуватися і самоудосконалюватися у професійній діяльності.

к.і.н. М.С. Юрченко

ІСТОРИЧНА ОСВІТА У ВІЙСЬКОВОМУ ВУЗІ: ПРОБЛЕМИ ОНОВЛЕННЯ

На сучасному етапі на одне з перших місць українського освітнього простору виходить проблема безперервності освіти. Вона реалізується в університеті на підставі тих знань, які курсанти або студенти здобули раніше. А дисципліна “Історія України” є підґрунтям для отримання гуманітарних знань. Для підвищення технології вивчення дисципліни “Історія України” виникає потреба значно змінити методологію викладання історичних знань. Необхідно переходити від лінійного принципу викладання до проблемно-хронологічного та проблемно-концептуального, а також розвивати у молоді сміливість творчого пошуку, критичного осмислення історичних фактів. При цьому особливу увагу варто приділяти самостійній роботі курсантів, студентів, у якій на одне з перших місць на даному етапі виходить використання електронних підручників, різноманітних аудіовізуальних матеріалів тощо. Мотивацією до вивчення історії повинна бути не оцінка, а формування військового інтелігента, інтелектуала, самореалізуючої особистості, яка буде використовувати пізнання на практиці. Отже, сьогодні в університеті має існувати комплексна програма безперервної історичної освіти, яка охоплювала б не тільки гуманітарні дисципліни, а весь навчально-виховний процес.